

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av elmarknadslagen och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av elmarknadslagen och till vissa lagar som har samband med den (RP 144/2018 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Riku Huttunen, arbets- och näringsministeriet
- regeringsråd Arto Rajala, arbets- och näringsministeriet
- dataombudsman Reijo Aarnio, dataombudsmannens byrå
- servicechef Annika Collin, Befolkningsregistercentralen
- chef Jukka-Pekka Juutinen, Kommunikationsverket
- jurist Natalia Buddén, Energimyndigheten
- ekonomidirektör, vice verkställande direktör Jyrki Tammivuori, Caruna Ab
- kundrelationschef Tommi Pyhähuhta, Caruna Ab
- direktör Asta Sihvonen-Punkka, Fingrid Abp
- verkställande direktör Pasi Kuokkanen, Energianvändare i Finland rf
- vice ordförande Elias Aarnio, Electronic Frontier Finland - Effi ry
- ledande expert Riina Heinimäki, Finsk Energiindustri rf
- verksamhetsledare Toivo Hurme, Lokalkraft rf
- expert Miko Huomo, Finlands Närenergiförbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- finansministeriet
- kommunikationsministeriet
- Statistikcentralen
- Konkurrens- och konsumentverket
- Elenia Oy
- Fortum Abp
- Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
- Skogsindustrin rf

Betänkande EkUB 21/2018 rd

- Finlands Egnahemsförbund rf
- Teknologindustri rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i elmarknadslagen, lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden, lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster, naturgasmarknadslagen och energieffektivitetslagen.

Syftet är att åstadkomma en övergång till ett system med centraliserat informationsutbyte i fråga om de centrala processerna på detaljmarknaden för el, exempelvis förmedling av uppgifter om byte av leverantör och om flyttningar och förmedling av mätuppgifter. Ett ytterligare syfte är att övergå till en centraliserad balansavräkning i fråga om elbalanserna för distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare som är verksamma i distributionsnäten. Regeringen föreslår att det inrättas en enhet för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, en datahubb, för att betjäna detaljförsäljare, distributionsnätsinnehavare och deras kunder. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren föreslås ha ansvaret för verksamheten med datahubb. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare åläggs att sköta sina marknadsprocesser via enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Eftersom enheten ska ha en lagfäst monopolställning vid produktionen av tjänsterna i fråga, ska villkoren för tjänsterna och metoderna för prissättningen av tjänsterna fastställas innan tjänsterna införs. Tillsynen över enhetens verksamhet ska anförtros Energimyndigheten, som är nationell regleringsmyndighet.

I elmarknadslagen föreslås bestämmelser om den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter med anknytning till marknadsprocesserna för elhandeln och om behandlingen av uppgifter med anknytning till marknadsprocesserna för elhandeln vid mätningen av elleveranser, fullgörandet av balansansvar, informationsutbytet inom elhandeln och andra marknadsprocesser för elhandeln som har samband med dem samt vid balansavräkningen. I propositionen föreslås bestämmelser som ger enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln en rättslig grund för att behandla personuppgifter och som ålägger detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare att till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln lämna sådana uppgifter som behövs för skötseln av elhandelns marknadsprocesser.

Ett effektivt utnyttjande av de tjänster som tillhandahålls av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln och garantierna för dataskyddet för registrerade personer förutsätter att personkunder entydigt identifieras med hjälp av personbeteckning eller annan motsvarande identifikationsuppgift. I distributionsnätsinnehavarnas och detaljförsäljarnas kundregister finns flera hundra tusen personkunder vars personbeteckningar inte har registrerats i kundregistren. I propositionen föreslås därför att det i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster intas en bestämmelse som ger Befolkningsregistercentralen rätt att centraliserat till distributionsnätsinnehavarnas och detaljförsäljarnas kundregistersystem och till datasystemen för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln lämna ut personbeteckningar och vissa andra personuppgifter som behövs för identifiering av avtalsförhållanden och för att centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ska kunna införas.

Betänkande EkUB 21/2018 rd

De ändringar som gäller centraliserat informationsutbyte och som föreslås i elmarknadslagen, lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden samt i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster avses träda i kraft så snart som möjligt. Ändringen av naturgasmarknadslagen avses träda i kraft den 1 januari 2020 och ändringen av energieffektivitetslagen den 1 juli 2021. Avsikten är att övergången till centraliserat informationsutbyte inom elhandeln sker våren 2021 efter det att behövliga datasystem är färdiga att börja användas och att det har säkerställts att de fungerar. Det föreslås att bestämmelser om tidpunkten för införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln utfärdas genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Propositionens bakgrund och syften

Propositionen bottnar i målet att konkurrensen ska fungera på elmarknaden. Även EU-lagstiftningen om den inre marknaden för el kräver att elmarknaden ska bygga på konkurrensutsatta elleveranser. Det betyder att elproducenterna ska mata in den el de producerar i elnäten och slutförbrukarna ska få den el de använder från elnäten. I elnäten finns en blandning av el som produceras av producenter, säljs av leverantörer och används av slutförbrukare. Den el som levereras till slutförbrukarna består av en kombination av flera olika elprodukter som detaljförsäljaren har skaffat på olika marknader. Elmarknadslagen reglerar bland annat utredning av elleveranser och elförbrukning via elnäten. För att elmarknaden ska fungera bör marknadsaktörerna – producenter, leverantörer, nätinnehavare och slutförbrukare – handla enligt formbundna förfaranderegler.

Syftet med propositionen är att åstadkomma en övergång till ett system med centraliserat informationsutbyte i fråga om de centrala processerna på detaljmarknaden för el, exempelvis förmedling av uppgifter om byte av leverantör och om flyttningar, och i fråga om förmedling av mätuppgifter. Ett ytterligare syfte är att övergå till en centraliserad balansavräkning i fråga om elbalanserna för distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare som är verksamma i distributionsnäten.

Utskottet ställer sig bakom syftet med propositionen och den föreslagna grundläggande modellen för att inrätta en enhet för centraliserat informationsutbyte. Även om det decentraliserade informationsutbytet på elmarknaden i dag fungerar bra i tekniskt hänseende stöder det inte marknadsprocesserna på detaljmarknaden tillräckligt. De viktigaste processerna är förvaltning av mätuppgifter, avtalsprocesser, fakturering och indrivning. Informationsutbytet sker inte i realtid och bristerna i det orsakar parterna extra arbete och ineffektivitet. Systemet svarar heller inte mot de framtida behoven av informationsutbyte.

Elmarknaden bör vara beredd på en omställning där aktörernas roller förändras och elförbrukarna allt mer blir aktiva marknadsaktörer. Här inverkar den decentraliserade småskaliga produktionen, energigemenskaper, efterfrågefleksibiliteten, de intelligenta elnäten och eltrafiken. Enheten för centraliserat informationsutbyte är ett viktigt redskap för att möjliggöra ett smart energisystem. Mätuppgifterna blir samtidigt ett viktigt kunskapskapital för kunderna, som centraliserat kan följa hur deras elförbrukning utvecklas.

Betänkande EkUB 21/2018 rd

System för centraliserat informationsutbyte på elmarknaden har redan införts eller håller på att införas i en rad europeiska länder. Modellerna varierar i fråga om genomförandet och omfattningen av funktionerna. De nordiska länderna har gått in för liknande lösningar som den nu föreslagna, dvs. där datahubbar används för omfattande verksamhet. Liksom i den nu föreslagna modellen är det den systemansvariga stamnätsinnehavaren i landet som ska svara för operationen och utvecklingen av datahubbar.

Sammantaget anser utskottet att propositionen i allt väsentligt är motiverad och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med de ändringar och motiveringar som framgår av detaljmotiveringen.

De viktigaste förslagen

I propositionen föreslår regeringen att det inrättas en enhet för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. De föreslagna ändringarna gäller elmarknadslagen, lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden, lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster, naturgasmarknadslagen och energieffektivitetslagen.

Det ska inrättas en datahubb, alltså en enhet för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln, för att betjäna detaljförsäljare, distributionsnätsinnehavare och deras kunder. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren Fingrid ska svara för enhetens verksamhet. Enheten ska ha monopolställning i och med att detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna måste sköta sina viktigaste marknadsprocesser via den. Priserna på och villkoren för tjänsterna ska fastställas innan de införs och enhetens verksamhet ska övervakas av Energimyndigheten.

Kärnan i förslaget utgörs av bestämmelserna om behandling av information med anknytning till marknadsprocesserna inom elhandeln. I en bedömning av om den föreslagna lagstiftningen är godtagbar är det väsentligt att granska om de här bestämmelserna fungerar och att analysera dem framför allt med avseende på dataskyddet. En av de viktigaste ändringarna jämfört med nuläget är att det i stället för det decentraliserade informationsutbytet med direkta förbindelser mellan distributionsnätsinnehavarna nu ska införas ett centraliserat informationsutbyte där alla data förmedlas och centraliserat lagras av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln.

För att det centraliserade informationsutbytet ska kunna genomföras måste det finnas bestämmelser som skapar en rättslig grund för behandlingen av personuppgifter och förpliktar detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna att lämna ut de uppgifter som är nödvändiga för marknadsprocesserna till enheten för centraliserat informationsutbyte. För att tjänsterna ska kunna nyttjas effektivt och dataskyddet för de registrerade personerna garanteras måste personkunder identifieras entydigt. I propositionen har regeringen stannat för att fullfölja detta med hjälp av personbeteckning. Utifrån ändringen i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster får Befolkningsregistercentralen rätt att centraliserat till distributionsnätsinnehavarnas och detaljförsäljarnas kundregistersystem och till datasystemen för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln lämna ut personbeteckningar och vissa andra personuppgifter som behövs för identifiering av avtalsförhållanden.

Betänkande EkUB 21/2018 rd

Lagstiftningsordning

Vid utskottsbehandlingen har det framförts en viss kritik mot hur regeringen i propositionen granskar grundlagsenligheten i de föreslagna bestämmelserna och i synnerhet hur dessa förhåller sig till de allmänna förutsättningarna för att begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna. Analysen av förhållandet till grundlagen och lagstiftningsordningen är relativt omfattande. Utskottet hänvisar här till grundlagsutskottets utlåtandepraxis, som tas upp i propositionen. Analysen fokuseras på hur de föreslagna bestämmelserna förhåller sig till skyddet för personuppgifter och den allmänna dataskyddsförordningen. Ekonomiutskottet påpekar att analysen trots att den är relativt omfattande inte till alla delar är tydligt uppbyggd och utformad när det gäller framför allt det centraliserade registret och förutsättningarna för att begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna. Trots det anser utskottet att analysen och slutsatserna om lagstiftningsordningen är motiverade med beaktande av det som sägs i propositionen och den utredning som utskottet fått vid behandlingen av den.

Dataskydd

Bestämmelserna om dataskydd och behandling av personuppgifter har blivit en av de viktigaste frågorna vid beredningen och utskottsbehandlingen av propositionen. Uppgifterna om utredning av elleveranser kan från dataskyddssynpunkt vara av många olika slag: 1. personuppgifter såsom mätningssuppgifter om enskilda personers elförbrukning, 2. uppgifter som omfattas av företags-hemlighet, såsom uppgifter om ett företags förbrukning eller om namnet på leverantören eller en kund hos denna och 3. uppgifter som inte hör till någondera av de här kategorierna. Det är visserligen praktiskt taget omöjligt att dela in den behandling av uppgifter som marknadsprocesserna kräver i kategorier för personuppgifter, företagshemligheter respektive övriga uppgifter. Därför måste behandlingen av uppgifter organiseras formbundet och samordnat så att den till alla delar uppfyller kraven på behandling av personuppgifter.

I fråga om dataskyddsbestämmelserna blir det framför allt en viktig fråga hur det nationella handlingsutrymmet ska användas. Den allmänna dataskyddsförordningen utgör en lagstiftningsram inom vilken preciserande nationella bestämmelser kan utfärdas. Principen i propositionen är att regelverket i förordningen i sig inte räcker till som ram för att organisera marknadsprocesserna på elmarknaden.

Med avseende på den föreliggande propositionen är det viktigt att bestämmelserna med säkerhet är förenliga med den allmänna dataskyddsförordningen. Frågan behandlas utförligt i propositionen. Dataskyddsförordningen har bred räckvidd. Enligt grundlagsutskottets utlåtandepraxis bör man förhålla sig restriktivt till att införa nationell speciallagstiftning, och sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser. För att behandlingen av personuppgifter ska vara förenlig med lag förutsätts det att behandlingen har en rättslig grund enligt den allmänna dataskyddsförordningen. Här är artikel 6 i förordningen relevant.

Utskottet anser att artikel 6.1 c och e i dataskyddsförordningen är relevanta i analysen av de föreslagna bestämmelserna. De här bestämmelserna tillåter nationell lagstiftning om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den

Betänkande EkUB 21/2018 rd

personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Utifrån en utredning anser utskottet att de olika uppgifter och skyldigheter som enligt elmarknadslagen ska påföras företagen i branschen som ett led i de samlade bestämmelserna om utredning av elleveranser bildar en sådan rättslig förpliktelse som enligt artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen skapar en rättslig grund för behandlingen av personuppgifter. Till vissa delar kan också artikel 6.1 e utgöra den rättsliga grunden.

Sakkunniga har kommit med kritik mot i vilken mån det går att avvika från bestämmelserna i förordningen. Utskottet påpekar att syftet med den föreslagna nationella lagstiftningen är att göra de anpassningar med avseende på förordningen som möjliggörs av handlingsutrymmet enligt artikel 6. Det är alltså egentligen inte fråga om undantag från bestämmelserna i förordningen. De föreslagna bestämmelserna syftar heller inte till att utesluta tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen på behandlingen av personuppgifter. Avsikten är att bestämmelserna i förordningen ska vara tillämpliga med undantag för de ovannämnda anpassningarna.

Utskottet har också tagit upp frågan om konsekvensbedömning enligt artikel 35. Det är viktigt att konsekvensbedömningen görs korrekt, särskilt med tanke på hur omfattande det föreslagna registret blir. Men utskottet instämmer i att konsekvensbedömningen enligt artikeln främst är en uppgift för den personuppgiftsansvarige. Det är väsentligt att konsekvenserna bedöms i tillräcklig utsträckning när systemet förbereds och införs.

Användningen av personbeteckning

Utskottet har gjort en bedömning av förslaget att använda personbeteckning. De föreslagna bestämmelserna bottnar i dels bestämmelserna i dataskyddsförordningen, dels förslaget till nationell dataskyddslag. Förslaget om användning av personbeteckning i den föreliggande propositionen har kritiserats med fokus på brister i formuleringen av och motiveringen till bestämmelserna. Likaså har de föreslagna bestämmelserna ansetts överlappa de allmänna bestämmelserna i saken. Dessutom har behovet att använda personbeteckning för det operativa syftet med datahubb ifrågasatts.

Enligt propositionen är syftet med de föreslagna bestämmelserna att komplettera de allmänna bestämmelserna i saken och att skapa en rättslig grund för företagens behandling av personbeteckningar. Utskottet påpekar att avsikten inte är att begränsa användningen av personbeteckningar i de situationer där detta är berättigat med stöd av annan lagstiftning.

I propositionen kommer regeringen med en omfattande och detaljerad motivering till varför det är nödvändigt att använda personbeteckning för att entydigt identifiera personer. Den kritik som framförts av sakkunniga kan till viss del antas bero på att bestämmelserna och motiveringen till dem är skrivna på ett sådant sätt att det blir otydligt i vilket syfte personbeteckningar ska användas i systemet. Utskottet ser det som väsentligt att de föreslagna bestämmelserna går ut på att personbeteckningar ska användas för identifiering. I fråga om användningen måste stark autentisering och identifiering särskiljas. Ur kundens synvinkel kommer inloggningen i systemet och *den starka autentiseringen* i portalen Suomi.fi att bygga på de allmänt använda elektroniska identifieringstjänster som godkänts av Kommunikationsverket, till exempel Tupas och Mobiilivarmenne. Däremot kommer *identifiering* av personer i de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln att bygga på personbeteckning. Med hjälp av personbeteckningen går det inom data-

Betänkande EkUB 21/2018 rd

hubbsystemet att tillförlitligt identifiera uppgifterna om en viss person, vilket också gör det möjligt att bland annat radera samtliga uppgifter om specifika personer.

Utskottet anser att personbeteckningen behövs för att detaljförsäljarnas och distributionsnätssinnehavarnas kunder entydigt ska kunna identifieras i de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln. Tills vidare finns det ingen metod i Finland med sådana egenskaper för identifiering av användare som motsvarar personbeteckningen. Samtidigt hindrar de föreslagna bestämmelserna inte att någon annan identifikation med liknande egenskaper används i framtiden. Utskottet anser dock att de föreslagna bestämmelserna behöver preciseras på det sätt som närmare presenteras i detaljmotiveringen nedan.

Kostnaderna för systemet

En del sakkunniga har kritiserat de kostnader som det föreslagna systemet för informationsutbyte kommer att orsaka elbolagen och i sista hand kunderna. I propositionsavsnittet om ekonomiska konsekvenser räknar regeringen med att de direkta ekonomiska konsekvenserna kommer att beröra de detaljförsäljare och distributionsnätssinnehavare som omfattas av bestämmelserna. Konsekvenserna för andra målgrupper, såsom elförbrukarna, är indirekta. Enligt bedömningen kommer systemet inte att få några betydande direkta ekonomiska konsekvenser för företagen i elbranschen. Sammantaget beräknas systemet medföra branschen en direkt nettofördel på cirka 6 miljoner euro årligen.

Kostnaderna för det centraliserade systemet för informationsutbyte antas alltså bli kompenserade via de besparingar som en datahubb för med sig. Besparingarna bygger framför allt på att avtalsprocesserna och kundservicen blir effektivare. Utskottet pekar på osäkerhetsfaktorerna i fråga om beräkningarna. Den föreslagna finansiella modellen innebär att den systemansvariga stamnätssinnehavaren ska finansiera datahubben med avgifter som betalas av användarna och som täcker de skäliga kostnaderna för verksamheten och inbringar en skälig vinst. Sakkunniga har i synnerhet kritiserat möjligheten för den systemansvariga stamnätssinnehavaren att få en skälig vinst i fråga om datahubb. Även om utskottet ser det som motiverat att i ersättningarna till den systemansvariga stamnätssinnehavaren inkludera också en skälig avkastning på kapitalet i proportion till investeringarna och risknivån, ser utskottet det som viktigt att övervaka att avgiftsgrunderna och vinsten är skäliga. Här lyfter utskottet fram Energimyndighetens befogenhet att fastställa villkor och prissättningsmetoder. Bestämmelser om detta finns i 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden.

Sammanfattande iakttagelser

För att ett centraliserat system för informationsutbyte ska kunna införas måste det finnas bestämmelser som väger in de ovan beskrivna frågorna kring dataskydd, personuppgifter och, i ett bredare perspektiv, de grundläggande fri- och rättigheterna. Till viss del är de här avvägningarna svåra att samordna med förutsättningarna för att systemet ska fungera. Samtidigt finns det vissa osäkerhetsmoment som gäller dataskyddsförordningen och användningen av det nationella handlingsutrymme som den tillåter. Utifrån en utredning anser utskottet att de här aspekterna i stor omfattning har vägts in vid beredningen av propositionen. Utskottet anser att de föreslagna bestämmelserna i allt väsentligt är motiverade.

Betänkande EkUB 21/2018 rd

Det centraliserade informationsutbytet för elmarknaden är ett av de viktigaste verktygen för att skapa ett flexibelt och smart energisystem. Den föreslagna lagstiftningen utgör också ett underlag för framtida utveckling av informationsutbytet. Den skapar ramvillkor för informationsutbytet, men för att systemet ska fungera blir det avgörande att planeringen och införandet av det lyckas. Ett centraliserat system för informationsutbyte som det föreslagna ställer redan i sig stora krav på *datasäkerhet*, likaså fullföljandet av skyddet för personuppgifter och inte minst behandlingen av personbeteckningar i systemet. Utskottet framhåller att de här aspekterna bör beaktas på tillbörligt sätt innan systemet införs och när det utvecklas i fortsättningen.

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av elmarknadslagen

3 §. Definitioner. Införandet av lösningen med centraliserat informationsutbyte kräver ny lagstiftning om uppgifterna, skyldigheterna och rättigheterna för enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska vara personuppgiftsansvarig för systemet för informationsutbyte. Men det är inte självklart att uppgiften som personuppgiftsansvarig direkt kan härledas ur definitionen i artikel 4 i dataskyddsförordningen utan en särskild bestämmelse. Utskottet anser att definitionen i 3 § 27 a-punkten i elmarknadslagen behöver preciseras så att det framgår att enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln är personuppgiftsansvarig enligt artikel 4.7 i dataskyddsförordningen.

49 a §. Centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. Även om den personuppgiftsansvariges och den registrerades rättigheter och skyldigheter följer direkt av dataskyddsförordningen ser utskottet det som nödvändigt att paragrafen definierar centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln, eftersom den föreskriver hur omfattande monoopolet ska vara och vem som berörs av bestämmelsen. Bestämmelsen föreskriver hur uppgiften ska genomföras och utgör en rättslig grund för behandlingen av personuppgifter till den del den inte går att härleda ur dataskyddsförordningen. Dessutom påpekar utskottet att de centraliserade informationsutbytestjänsterna inom elhandeln också behandlar andra uppgifter än personuppgifter. Utskottet föreslår att 1 mom. 7 punkten preciseras så att det framgår att den avser *ordnande av* tillträde till uppgifterna.

75 c §. Bevarande av information i samband med marknadsprocesserna för elhandeln. Paragrafen gäller en fast bevaringstid för uppgifter som gäller marknadsprocesserna inom elhandeln. Utskottet har analyserat bestämmelsen med avseende på de rättsliga grunderna i dataskyddsförordningen och anser att grunderna för bestämmelsen utifrån artikel 6.1 c i förordningen utgörs av de bestämmelser som påför elföretag uppgifter eller skyldigheter som gäller centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln, elmarknadsprocesser, fullgörande av balansansvar och balansavräkning. Bestämmelsen ingår i den samlade regleringen av de lagfästa skyldigheterna för elföretag när det gäller utredning av elleveranser. Utskottet anser att ordalydelsen behöver förtydligas på så sätt att det entydigt framgår att det rör sig om uppgifter som företagen har fått vid utförandet eller fullgörandet av de uppgifter eller skyldigheter som föreskrivs i lagen. Den sista meningen föreslås bli preciserad på så sätt att den föreskriver om någon *annan* rättslig grund i stället för om en rättslig grund som *avviker* från det som avses i paragrafen.

Betänkande EkUB 21/2018 rd

75 d §. Användning av personbeteckning för identifiering av personer. Paragrafen föreskriver om villkoren för att behandla personbeteckningar. Identifieringen av personer i de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln ska bygga på personbeteckning. Bestämmelsen i propositionen har väckt frågor och preciseringsbehov när det gäller behovet av att använda personbeteckning, grunderna för särskilda bestämmelser om saken och formuleringen av bestämmelsen. Enligt artikel 87 i den allmänna dataskyddsförordningen får medlemsstaterna närmare bestämma på vilka särskilda villkor ett nationellt identifikationsnummer eller något annat vedertaget sätt för identifiering får behandlas. Nationella bestämmelser om villkoren för att använda personbeteckning finns i 29 § i dataskyddslagen (RSv 108/2018 rd — RP 9/2018 rd). Den föreslagna särskilda bestämmelsen går ut på att komplettera den allmänna regleringen. Utskottet påpekar att avsikten inte är att begränsa användningen av personbeteckningar vid elföretagen i de situationer där detta är berättigat med stöd av annan lagstiftning. Den föreslagna särskilda bestämmelsen behövs för att den rättsliga grunden för behandlingen av personbeteckningar ska säkerställas och det centraliserade systemet för informationsutbyte ska fungera. Utifrån en utredning menar utskottet att bestämmelsen behöver förtydligas och preciseras på så sätt att det tydligt framgår att ett elföretag får behandla personbeteckningar för att fullgöra uppgifter eller skyldigheter enligt lagen. Dessutom får detaljförsäljare och distributionsnätinnehavare behandla personbeteckningar för att entydigt identifiera sina kunder när de är slutförbrukare. Paragrafens 2 mom. i propositionen överlappar med 29 § i den nationella dataskyddslagen och föreslås därför bli struken.

75 f §. Utlämnande av uppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren. Utskottet har analyserat formuleringen framför allt med avseende på ändamålsbegränsningen enligt dataskyddsförordningen när det gäller utlämnande av uppgifter. Det står klart att bestämmelsen avser att ange bestämmelserna i elmarknadslagen som rättslig grund för behandlingen. De grunder för utlämnande som nämns i bestämmelsen bygger på de rättsliga grunderna för behandling av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen. Utskottet anser att första meningen i 1 mom. behöver preciseras med en explicit hänvisning till uppdrag och skyldigheter *enligt denna lag*.

86 a §. Uppgifter som begärs av slutförbrukaren innan avtal ingås. Det är motiverat att precisera formuleringen i 86 a § så att det utifrån bestämmelsen blir klart att personbeteckning eller någon annan identifikationsuppgift ska begäras för att *entydigt identifiera* slutförbrukaren. Bestämmelsen ska däremot inte föreskriva att den entydiga identifieringen uteslutande ska göras utifrån personbeteckning eller någon annan identifikationsuppgift. Ändringen anknyter till preciseringen ovan i fråga om 75 d §.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2—5 i proposition RP 144/2018 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 144/2018 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av elmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i elmarknadslagen (588/2013) 8 § 2 mom., 22 § 1 och 4 mom., 47 §, 49 §, 74 § och 76 §,
vilken överförs till ett nytt 11 a kap. som fogas till lagen, samt 87 § 2 mom., och
fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1430/2014, en ny 27 a punkt och till lagen nya
49 a, 49 b och 75 a §, ett nytt 11 a kap. och en ny 86 a § som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

27 a) *enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln* ett dotterbolag till den systemansvariga stamnätsinnehavare som avses i 8 §, som sköter uppgifter som hör till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln och i dessa uppgifter är personuppgiftsansvarig enligt artikel 4.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG,

8 §

Elnätstillstånd för en systemansvarig stamnätsinnehavare

En sökande som ansöker om elnätstillstånd för systemansvarig stamnätsinnehavare ska utöver kraven i 6 och 7 § dessutom uppfylla följande krav:

1) sökanden ska ha ordnat balanskraftsenhetens funktioner så att de sköts av en separat verksamhetsenhet eller ett helägt dotterbolag,

2) sökanden ska ha ordnat de funktioner som hänför sig till den riksomfattande balansavräkningen så att de sköts av balanskraftsenheten eller av ett intressebolag som sökanden äger tillsammans med stamnätsinnehavare från andra EES-stater,

Betänkande EkUB 21/2018 rd

3) sökanden ska ha ordnat de funktioner som hänför sig till de centraliserade informationsutbytes tjänsterna för elhandeln så att de sköts av ett helägt dotterbolag.

— — — — —

22 §

Nätinnehavarens uppgift vid mätningen av elleveranser

Nätinnehavaren ska ordna den mätning av elleveranser i sitt nät som ligger till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och deras anmälan till parterna på elmarknaden. De mätuppgifter som behövs vid balansavräkningen och faktureringen ska lämnas per eldriftsställe eller per mätning.

— — — — —

Närmare bestämmelser om mätning av elleveranser i elnät utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelserna kan gälla

- 1) installering av mätutrustning på eldriftsställen och i kraftverk,
- 2) krav som ställs på mätapparatur och mätningssystem,
- 3) avläsning av mätapparatur,
- 4) tillhandahållande av mätningssuppgifter för att de ska kunna användas av parterna på elmarknaden,
- 5) tidsfördelning i fråga om mättjänster.

5 kap.

Bestämmelser som gäller stamnätet och stamnätsinnehavare

47 §

Riksomfattande balansavräkning

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska inom sitt ansvarsområde sörja för att områdets elbalans och de balansansvarigas elbalanser klarläggs (*riksomfattande balansavräkning*). I den riksomfattande balansavräkningen ska man för varje balansavräkningsperiod klarlägga balansavvikelseerna mellan balanskraftsenheten och de balansansvariga samt balansavvikelseerna mellan balanskraftsenheten och balanskraftsenheterna inom andra stamnätsinnehavares ansvarsområden.

49 §

Utveckling av det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren har till uppgift att inom sitt ansvarsområde i samarbete med elföretagen utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen. Utvecklingsverksamheten ska främja det informationsutbyte som krävs för elhandeln och balansavräkningen så att utbytet är effektivt och att det är jämlikt och icke-diskriminerande med

Betänkande EkUB 21/2018 rd

avseende på elmarknadsparterna, nätinnehavarna och de balansansvariga, samt främja en adekvat informationssäkerhetsnivå vid informationsutbytet. Utvecklingsarbetet ska dessutom främja utvecklingen av efterfrågefleksibilitet och andra mervärdestjänster samt förutsättningarna för den småskaliga elproduktionens tillträde till nät.

Utvecklingen av informationsutbytet enligt 1 mom. omfattar åtminstone

- 1) utvecklande av procedurer och standarder som hänför sig till informationsutbyte och deltagande i internationellt utvecklingsarbete i anknytning till dem,
- 2) främjande av kompatibiliteten hos de datasystem som elföretagen använder för informationsutbytet och främjande av ett korrekt informationsutbyte,
- 3) framläggande av förslag för ministeriet om ändring av de procedurer och standarder som hänför sig till informationsutbyte,
- 4) informering, utbildning och rådgivning som hänför sig till informationsutbyte.

49 a §

Centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren svarar inom sitt ansvarsområde för ordandet av det centraliserade informationsutbyte och den centraliserade informationshantering som marknadsprocesserna för den elhandel som bedrivs i distributionsnäten förutsätter samt för balansavräkningen i distributionsnäten (*centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln*). De centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln omfattar

- 1) förvaltning av detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas kunduppgifter och uppgifter om eldriftsställen,
- 2) ordnande av det informationsutbyte som kundavtalsprocesserna för detaljhandeln och eldistributionen förutsätter,
- 3) ordnande av informationsutbytet i fråga om de mätuppgifter som utgör grunden för faktureringen och balansavräkningen,
- 4) ordnande av informationsutbytet vid av- och påkopplingsprocesser inom elleveranser och eldistribution,
- 5) ordnande av förvaltningen av distributionsnätsinnehavarnas uppgifter om produkt- och fakturarader samt av möjlighet att förvalta detaljförsäljarnas uppgifter om produkt- och fakturarader,
- 6) förmedling av detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas partsuppgifter,
- 7) **ordnande av** tillträde för detaljförsäljarnas och distributionsnätsinnehavarnas kunder till sina egna uppgifter som innehas av enheten för centraliserat informationsutbyte för elhandeln,
- 8) balansavräkning för elhandeln i distributionsnät och ordnande av informationsutbytet i samband med balansavräkningen,
- 9) bevarande av de uppgifter som gäller tjänsterna enligt 1—8 punkten.

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska upprätthålla och utveckla sina de funktioner och tjänster enligt 1 mom. samt de system som krävs för skötseln av dem och gränssnitten till systemen hos andra elföretag så att tjänsterna och systemen fungerar effektivt och är lättanvända, att deras informationssäkerhetsnivå är adekvat och att förutsättningarna för en effektivt fungerande detaljhandelsmarknad för el kan tryggas.

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska tillhandahålla detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt samt se till att dataskyddet för de personuppgifter och företagshemlig-

Betänkande EkUB 21/2018 rd

heter som behandlas i dess datasystem samt för sådana uppgifter som är känsliga med hänsyn till försvaret, beredskapen för undantagsförhållanden och befolkningsskyddet samt skyddsarrangemangen för informations- och kommunikationssystemen har ordnats på tillbörligt sätt.

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska sörja för hanteringen av risker i samband med de datasystem som den använder för produktion av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. Vid riskhanteringen ska hänsyn tas till

- 1) systemens och utrymmenas säkerhet,
- 2) hanteringen av hot mot datasäkerheten och av störningar,
- 3) kontinuitetshantering av affärsverksamhet,
- 4) övervakning, revision och testning,
- 5) tillämpning av eventuella internationella standarder.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska utan dröjsmål göra en anmälan till Energimyndigheten om de datasystem som överföringsnätinnehavaren använder för produktion av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln drabbas av betydande störningar och om de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln utsätts för eller hotas av betydande kränkningar av datasäkerheten eller av andra incidenter som gör att tjänsterna inte fungerar eller som väsentligen stör dem. I fråga om behandlingen av en sådan anmälan tillämpas förfarandet enligt 29 a §. Energimyndigheten får utfärda närmare föreskrifter om innehållet i anmälningarna, om anmälningarnas form och om hur de lämnas in.

49 b §

Avgifter för den systemansvariga stamnätsinnehavarens informationsutbytestjänster

De uppgifter som avses i 49 och 49 a § finansieras med separata avgifter som den systemansvariga stamnätsinnehavaren har rätt att ta ut av dem som använder stamnätsservicen, balans-tjänsten eller centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln. Avgifterna får täcka de skäligen kostnader som skötseln av uppgifterna orsakat den systemansvariga stamnätsinnehavaren och en skälig vinst. Grunderna för bestämmande av avgifterna ska vara objektiva och icke-diskriminerande.

De serviceavgifter som enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln tar ut ska basera sig på de tjänster som användarna utnyttjar. Avgifterna får inte basera sig på marknadsvärdet av de uppgifter som enheten samlar med stöd av 49 a §

Uppgifter om avgifterna och grunderna för hur de bestäms ska publiceras.

74 §

Balansavräkning

Nätinnehavaren och den balansansvariga är skyldiga att ha hand om balansavräkningen. En balansavräkning ska grunda sig på elmätning eller en kombination av mätning och typbelastningskurva och på anmälningar som gäller leveranserna. Om längden på balansavräkningsperioden är kortare än en timme, ska den energimängd per timme som mätts av timmättningsapparat vid ett eldriftsställe eller kraftverk som anslutits till distributionsnätet vid balansavräkningen fördelas enligt belastningskurva eller annan föreskriven beräkningsregel på de balansavräkningsperioder

Betänkande EkUB 21/2018 rd

som ingår i timmen i fråga. Närmare bestämmelser om de metoder som ska användas i balansavräkningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utöver vad som i 4 kap. föreskrivs om nättjänster ska balansavräkningstjänster tillhandahållas parterna på elmarknaden på jämlika och icke-diskriminerande villkor. I utbudet av balansavräkningstjänster får det inte förekomma ogrundade villkor eller villkor som uppenbarligen begränsar konkurrensen i elhandeln.

75 a §

Skyldighet att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln

Detaljförsäljare och distributionsnätinnehavare som bedriver elnätverksamhet i distributionsnätet ska anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln och se till att deras datasystem och system för informationsöverföring är kompatibla med de datasystem som används av enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln. Detaljförsäljare och distributionsnätinnehavare ska sörja för att de uppgifter som dessa ansvarar för och lämnar till enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln är felfria samt för att de felaktiga uppgifter som de lämnat korrigeras utan dröjsmål.

11 a kap.

Informationshantering i samband med marknadsprocesserna för elhandeln

75 b §

Informationshantering i samband med marknadsprocesserna för elhandeln

Elföretag ska upprätthålla och utveckla sina funktioner och tjänster i anslutning till marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvaret och balansavräkningen samt de system som behövs för skötseln av dem och funktionernas förbindelser till systemen hos andra elföretag, så att tjänsterna och systemen fungerar effektivt och är lättanvända, att deras informationssäkerhetsnivå är adekvat och att förutsättningarna för en effektivt fungerande elmarknad kan tryggas.

Bestämmelser om ordnandet av centrala informationsutbytestjänster för elhandeln finns i 5 kap.

75 c §

Bevarande av information i samband med marknadsprocesserna för elhandeln

Elföretag ska bevara de uppgifter som företaget fått vid utförande av de uppdrag eller fullgörande av de skyldigheter som föreskrivs i denna lag och som hänför sig till de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar och balansavräkningen i sex års tid från den händelse som uppgiften hänför sig till eller, om det är fråga om uppgifter om ett avtal, i sex års tid från det att avtalet upphört gälla. Personuppgifterna ska avföras ur registret hos ett elföretag när den ovan nämnda tiden har löpt ut, om

Betänkande EkUB 21/2018 rd

det inte finns någon annan rättslig grund för behandling av dem därefter ~~som avviker från det som avses i denna paragraf.~~

75 d §

Användning av personbeteckning för identifiering av personer

För entydig identifiering av personer får det i samband med de centraliserade informationsutbytes tjänsterna för elhandeln användas personbeteckning eller annan identifikationsuppgift med motsvarande egenskaper som personbeteckningen med avseende på identifiering av personer. Utöver vad som i övrigt föreskrivs om behandling av personbeteckningar, får ett elföretag behandla personbeteckningar för att kunna utföra sina uppgifter eller fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag. Dessutom får detaljförsäljaren eller distributionsnätsinnehavaren behandla personbeteckningar också för att entydigt identifiera sina kunder när de är slutförbrukare.

~~Personbeteckning eller annan identifikationsuppgift enligt 1 mom. får inte i onödan antecknas i sådana handlingar som skrivits ut eller avfattats på basis av registret.~~

75 e §

Slutförbrukarens och elproducentens rätt att utnyttja uppgifter om sig själv

Nätinnehavaren ska ge slutförbrukaren och elproducenten eller en aktör som dessa utsett en kopia av de mät- och förbrukningsuppgifter som gäller slutförbrukarens eller elproducentens egen elförbrukning och elproduktion och som nätinnehavaren samlat från mätapparaturen vid eldriftstället. Uppgifterna ska lämnas per eldriftsställe eller per mätning i maskinläsbart standardformat som lätt kan bearbetas. Energimyndigheten får meddela närmare föreskrifter om uppgifternas form och det förfarande som ska iakttas när uppgifter lämnas ut.

Elföretaget ska till en slutförbrukare som är företagets kund eller till en aktör som denne har utsett lämna uppgifter om slutförbrukarens elavtal och sådana andra uppgifter om slutförbrukaren som behövs för byte av elleverantör.

Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare kan ange enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som den som lämnar ut uppgifter enligt 1 och 2 mom. Uppgifterna ska lämnas till slutförbrukaren utan separat ersättning.

75 f §

Utlämnande av uppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren

Ett elföretag ska ha slutförbrukarens uttryckliga samtycke till att till någon annan utlämna sådana mät- och förbrukningsuppgifter som kan kopplas till slutförbrukaren och som gäller slutförbrukarens elförbrukning eller elproduktion, eller andra uppgifter som slutförbrukaren behöver för byte av elleverantör, om elföretaget erhållit uppgiften i fråga vid utförandet av uppdrag eller fullgörandet av skyldigheter enligt denna lag i samband med de centraliserade informationsutbytes tjänsterna för elhandeln, marknadsprocesserna för elhandeln, fullgörandet av balansansvar eller balansavräkningen. Uppgiften får dock lämnas ut utan slutförbrukarens samtycke om

Betänkande EkUB 21/2018 rd

1) utlämnandet behövs för att den som lämnar ut uppgifterna ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt denna lag eller någon annan lag,

2) utlämnandet behövs för att mottagarens rätt till information enligt denna lag eller någon annan lag ska kunna tillgodoses,

3) utlämnandet behövs för fullföljande av ett avtal mellan elföretaget och slutförbrukaren, skötsel av en avtalsbaserad kundrelation mellan elföretaget och slutförbrukaren eller för fullgörande av en i denna eller någon annan lag angiven skyldighet som har samband med en kundrelation mellan elföretaget och slutförbrukaren,

4) utlämnandet behövs för att en byggnad eller en del av den eller den egendom som finns i byggnaden ska kunna skyddas mot skada som orsakas av ett avbrott i elöverföringen, eldistributionen eller elleveransen eller för att en sådan skada ska kunna utredas, och mottagaren av den uppgift som lämnas ut är ägare till eller innehavare av byggnaden eller delen av byggnaden eller part i ett anslutningsavtal som gäller byggnaden,

5) det är enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som lämnar ut uppgifter till Statistikcentralen och utlämnandet behövs för att Statistikcentralen ska kunna utföra sina uppgifter enligt lag,

6) det är enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln som lämnar ut uppgifterna och utlämnandet behövs för allmän vetenskaplig forskning kring energimarknaden eller energianvändning, eller för myndighetsutredning som tjänar allmänt beslutsfattande angående energimarknaden eller energianvändningen.

Enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln får inte i en i 1 mom. 6 punkten avsedd situation lämna ut sådana uppgifter på basis av vilka slutförbrukaren och dennes avtalspart kan identifieras direkt. I en sådan situation får enheten dock ge rätt att använda sådana uppgifter på basis av vilka slutförbrukaren kan identifieras indirekt. Uppgifter som lämnats ut eller som någon fått användningsrätt till får inte vidareutlämnas, om inte enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln ger sitt tillstånd till detta.

76 §

Sekretess och förbud mot utnyttjande

Ett elföretag är skyldigt att hemlighålla sådan information om en kunds eller annan nätanvändares företagshemlighet som elföretaget fått kännedom om vid utförandet av uppgifter enligt denna lag, elhandelsförordningen eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, om inte röjandet av informationen för någon annan grundar sig på en rättighet enligt denna lag eller de ovan nämnda förordningarna eller den till vars förmån sekretessen gäller ger sitt samtycke till att informationen röjs.

Ett elföretag är skyldigt att hemlighålla sådan information som det fått kännedom om vid utförandet av uppgifter enligt denna lag eller elhandelsförordningen och som gäller

1) konstruktioner, anordningar eller system som tjänar försvaret eller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller som gäller försvarsberedskapen, om det inte är uppenbart att ett röjande av informationen inte skadar eller äventyrar försvarets intressen,

2) beredskap för undantagsförhållanden eller befolkningsskydd, om ett röjande av informationen skulle skada eller äventyra säkerheten eller utveckling av den, genomförandet av befolkningsskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden,

Betänkande EkUB 21/2018 rd

3) konstruktioner, anordningar eller objekt som hör till data- och kommunikationssystem eller skyddsarrangemangen för data- och kommunikationssystemen, om det inte är uppenbart att ett röjande av informationen inte äventyrar genomförandet av skyddsarrangemangen för data- och kommunikationssystemen.

Sekretessbelagd information får inte heller lämnas till en bolagsstämma eller andelsstämma eller till fullmäktige och inte heller till aktieägare eller medlemmar som deltar i stämman eller mötet. Sekretessen omfattar också medlemmar och ersättare i ett organ hos ett elföretag, och personer som är anställda av eller agerar på uppdrag av det, som vid utförande av uppgifter som avses i denna paragraf har fått kännedom om en sekretessbelagd omständighet.

Ett elföretag är dock skyldigt att lämna information som avses i 1 mom. till sådana myndigheter som enligt lag har rätt att få informationen.

Ett elföretag och en person som avses i denna paragraf får inte utnyttja sekretessbelagd information för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan.

86 a §

Uppgifter som begärs av slutförbrukaren innan avtal ingås

I syfte att ingå ett elnätsavtal och elförsäljningsavtal ska åtminstone följande uppgifter begäras av en slutförbrukare:

- 1) slutförbrukarens namn och kontaktuppgifter,
- 2) uppgifter i syfte att entydigt identifiera slutförbrukaren,
- 3) adressen till det eldriftsställe som avtalet avser.

87 §

Ingående av avtal

Elnätsavtalet och elförsäljningsavtalet för ett visst eldriftsställe får endast ingås med samma slutförbrukare, som kan vara en eller flera. Elnätsavtalet och elförsäljningsavtalet ska ingås skriftligen, om en avtalspart kräver detta.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelser om tidpunkten för när de i 49 a § avsedda centraliserade informationsutbytets-tjänsterna för elhandeln ska införas utfärdas genom förordning av statsrådet.

Detaljförsäljare och distributionsnätssinnehavare får fram till dess att de centraliserade informationsutbytets-tjänsterna för elhandeln införs avvika från skyldigheten enligt 87 § 2 mom. att ingå elförsäljningsavtalet och elnätsavtalet med samma slutförbrukare.

Detaljförsäljare och distributionsnätssinnehavare som är skyldiga att anlita centraliserade informationsutbytets-tjänster för elhandeln ska innan dessa tjänster införs vidta sådana förberedande åtgärder som införandet av tjänsterna kräver. De förberedande åtgärderna ska vidtas i enlighet med den datakonversionsplan och den införandeplan för de centraliserade informationsutbytets-tjänsterna för elhandeln som den systemansvariga stamnätssinnehavaren utarbetat i samarbete med elföretagen. Detaljförsäljare och distributionsnätssinnehavare ska inom tre månader från ikraftträdandet av denna lag för sig själv utarbeta en plan som innehåller de förberedande åtgärder som

Betänkande EkUB 21/2018 rd

krävs med tanke på införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln i enlighet med datakonversionsplanen och införandeplanen. Planen ska kompletteras vid behov. Planen jämte ändringar ska lämnas till Energimyndigheten och den systemansvariga stamnätsinnehavaren. Detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare ska på begäran ge Energimyndigheten och den systemansvariga stamnätsinnehavaren behövliga uppgifter om genomförandet av de förberedande åtgärderna. Energimyndigheten har rätt att besluta att kräva att detaljförsäljare och distributionsnätsinnehavare gör ändringar i sina planer eller sina förberedande åtgärder, om det finns anledning att misstänka att planerna eller de förberedande åtgärderna inte uppfyller kraven på införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln eller om det finns anledning att misstänka att införandet av centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln skulle komma att fördröjas på grund av bristfälliga förberedande åtgärder.

2.

Lag

om ändring av 10 och 16 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) 10 § 1 mom. och 16 § 1 mom. 1 punkten, sådana de lyder, 10 § 1 mom. i lag 1432/2014 och 16 § 1 mom. 1 punkten delvis ändrad i lag 589/2017, som följer:

10 §

Villkor och metoder som fastställs av Energimyndigheten

Energimyndigheten ska genom ett beslut (*beslut om fastställande*) fastställa att en nätinnehavare, en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas ska iaktta följande villkor för tjänsterna och metoder för prissättning av tjänsterna innan dessa införs:

- 1) metoderna för bestämmande av nätinnehavarens intäkter av nätverksamheten och de avgifter som ska tas ut för överföringstjänsten under tillsynsperioden,
- 2) villkor, förutsättningar och tariffer som gäller tillträde till behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas,
- 3) villkoren för nätinnehavarens överföringstjänst,
- 4) villkoren för nätinnehavarens anslutningstjänst och metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för anslutningen,

Betänkande EkUB 21/2018 rd

5) villkoren för hantering av överbelastning och fördelningen av överföringskapaciteten i stamnätet och överföringsnätet samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för överbelastningen och metoderna för användningen av inkomster från hanteringen av överbelastning,

6) villkoren för de tjänster som omfattas av systemansvaret för en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt metoderna för bestämmande av avgifterna för nämnda tjänster,

7) den systemansvariga stamnätsinnehavarens villkor för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för den systemansvariga stamnätsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandel och balansavräkning och för bestämmande av de avgifter som tas ut för de centraliserade informationsutbytestjänsterna för elhandeln.

— — — — —

16 §

Påföljdsavgift

En näringsidkare kan påföras en påföljdsavgift, om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) bryter mot eller underlåter att iaktta någon av följande bestämmelser i elmarknadslagen:
 - a) bestämmelserna i 18, 20–24, 24 a, 24 b, 25, 26, 43, 53, 53 a eller 54—56 § om ordnande av tillträde till nätet och nättjänster eller prissättningen av nättjänsterna,
 - b) bestämmelserna i 19, 40, 41 eller 50—52 § om utvecklande av elnätet eller kvalitetskrav i fråga om nätets funktion,
 - c) bestämmelserna i 30 § om en stamnätsinnehavares och en juridiskt åtskild distributionsnätinnehavares rätt att bedriva elanskaffning och elleverans eller bestämmelserna i 60 eller 61 § om juridiskt åtskild distributionsnätverksamhet,
 - d) bestämmelserna i 33 eller 34 § om skyldighet att anmäla en affärstransaktion eller åtgärd eller bestämmelserna i 37 § om förbud mot att genomföra en affärstransaktion eller vidta en åtgärd,
 - e) bestämmelserna i 42, 45—47 eller 49 a § om stamnätsinnehavarens uppgifter eller om skyldigheter i anslutning till dem,
 - f) bestämmelserna i 57 eller 69 § om distributionsnätinnehavarens eller detaljförsäljarens fakturering,
 - g) bestämmelserna i 65 § om skyldighet att anmäla underhållsstopp vid kraftverk eller Energimyndighetens beslut om flyttning av underhållsstoppet,
 - h) bestämmelserna i 66 § om bevarande av avtalsuppgifter,
 - i) bestämmelserna i 67 § om leveransskyldighet eller skyldigheter i anslutning till den,
 - j) bestämmelserna i 73 eller 75 § om balansansvar och anmälningsskyldighet för parterna på elmarknaden eller nätinnehavarna,
 - k) bestämmelserna i 74 § om skyldigheter som gäller nätinnehavarnas eller de balansansvarigas balansavräkning,
 - l) bestämmelserna i 75 a § om skyldighet att anlita centraliserade informationsutbytestjänster för elhandeln,
 - m) bestämmelserna i 75 b § om informationshanteringen i samband med marknadsprocesserna för elhandeln,

Betänkande EkUB 21/2018 rd

n) bestämmelserna i 76 § om sekretess, tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande, förutsatt att näringsidkaren är en juridisk person, eller

o) bestämmelserna i 77—80 eller 82 § om särredovisning av verksamheter,

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) en ny 31 a § som följer:

31 a §

Utlämnande av uppgifter till elföretag

Ur befolkningsdatasystemet får det till de distributionsnätsinnehavare och detaljförsäljare av el som avses i elmarknadslagen (588/2013) lämnas ut sådana uppgifter som behövs för entydig identifiering av en kund och för säkerställande av att kunden har rättslig handlingsförmåga och som avser kundens för- och efternamn, personbeteckning eller födelsetid, adressuppgifter och övriga kontaktuppgifter, rättsliga handlingsförmåga samt dödsdag eller dagen för dödförklaring.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 21 och 59 § i naturgasmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i naturgasmarknadslagen (587/2017) 21 och 59 § som följer:

21 §

Ordnande av tillträde till nät inom naturgassystemet

Nätinnehavare ska skapa förutsättningar för att

1) en slutförbrukare ska kunna avtala om alla nättjänster med den nätinnehavare till vars naturgasnät slutförbrukaren är ansluten,

2) en naturgasleverantör ska kunna avtala om sådana nättjänster som krävs för tillträde till nätet med den nätinnehavare till vars naturgasnät leverantören levererar naturgas eller som överför eller distribuerar leverantörens naturgas.

Nätinnehavaren ska för sin del ordna förutsättningar för att en nätanvändare, genom att ingå tillbörliga överförings- och distributionsavtal och betala avgifterna i samband med dem, får rätt att använda hela naturgassystemet.

59 §

Sekretess och förbud mot utnyttjande

En nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och en innehavare av en lagringsanläggning är skyldig att hemlighålla sådan information om en kunds eller annan nätanvändares företagshemlighet som denne fått kännedom om vid utförandet av uppgifter enligt denna lag, naturgasnätsförordningen eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, om inte röjandet av informationen för någon annan grundar sig på en rättighet enligt denna lag eller de ovan nämnda förordningarna eller den till vars förmån sekretessen gäller ger sitt samtycke till att informationen röjs.

En nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och en innehavare av en lagringsanläggning är skyldig att hemlighålla sådan information som denne fått kännedom om vid utförandet av uppgifter enligt denna lag eller naturgasnätsförordningen och som gäller

1) konstruktioner, anordningar eller system som tjänar försvaret eller objekt som annars är av betydelse för försvaret eller som gäller försvarsberedskapen, om det inte är uppenbart att ett röjande av informationen inte skadar eller äventyrar försvarets intressen,

Betänkande EkUB 21/2018 rd

2) beredskap för undantagsförhållanden eller befolkningsskydd, om ett röjande av informationen skulle skada eller äventyra säkerheten eller utvecklingen av den, befolkningsskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden.

Sekretessbelagd information får inte heller lämnas till en bolagsstämma eller en andelsstämma eller till fullmäktige och inte heller till aktieägare eller medlemmar som deltar i stämman eller mötet. Sekretessen omfattar också medlemmar och ersättare i ett organ hos en nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en innehavare av en lagringsanläggning, och personer som är anställda av eller agerar på uppdrag av dem, som vid utförande av uppgifter som avses i denna paragraf har fått kännedom om en ovan avsedd aktörs eller dennes kunds eller någon annan nätanvändares företagshemlighet.

Nätinnehavare, innehavare av behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas och innehavare av lagringsanläggningar är skyldiga att lämna information som avses i 1 mom. till sådana myndigheter som enligt lag har rätt att få informationen.

En nätinnehavare, en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och en innehavare av en lagringsanläggning och en person som avses i denna paragraf får inte utnyttja sekretessbelagd information för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om upphävande av 25 § 5 mom. i energieffektivitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 25 § 5 mom. i energieffektivitetslagen (1429/2014).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande EkUB 21/2018 rd

Helsingfors 30.11.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Martti Mölsä blå
vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Harry Harkimo liik
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Markus Lohi cent
medlem Lea Mäkipää blå
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Ville Skinnari sd
medlem Antero Vartia gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.